

Hermanis Paukšs
MANGOLDS
(patērzēšana)

Olīvija

Kamēlija – Olīvijas kalpone

Bjanna – Olīvijas draudzene

Ingreta – Olīvijas draudzene

Selita – Olīvijas meita

*AP GALDU SĒŽ UN ĒD - OLĪVIJA, BJANNA, INGRETA, KAMĒLIJA. VIŅAS APKALPO. KĀDU
BRĪDI DZIRDAMS TIKAI ĒŠANAS TROKSNIS.*

Bjanna. Bet kur tad tava meita, Olīvij?

Olīvija. Kaut kur aizķērusies.

Ingreta. Aizķērusies? Tas jau ir interesanti! Kur tad Selita varētu aizķerties. Selita taču ir jau liela, mīlo Ingretiņ!

Ingreta. Jā, bērni izaug... Tik ātri, ka mēs to pat nepamanām... Vai ne, Kamēlij?

Kamēlija. Izaug gan, Ingretas jaunkundz. Par piemēru – mana māsasmeita – cik tur sen, kad bez bikšēlēm apkārt skraidīja, bet tagad – jau bezmaz visu ciemu ar sifilisu aplipinājusi!

Bjanna. Nu, sifiliss jau nav tas sliktākais, ko jauna meitene var dabūt. To taču ārstē! Daudz sliktāk ir tad, ja gadās saķert aidu...

Olīvija. Mīļā Bjanna – slimība paliek slimība – vienalga nepatīkami...

Bjanna. Bet, Olīvij – es taču nesaku, ka sifiliss ir kaut kas patīkams! Pat gonoreju saķert ir nepatīkami! Bet sifiliss tomēr ir ārstējams – it sevišķi pirmajā stadijā! Par gonoreju vispār nav ko runāt, bet pret aidu medicīna pagaidām ir bezspēcīga – un tur tas traģiskais!

Olīvija. Vai tad nu gluži bezspēcīga? Esot taču kaut kādas zāles...

Ingreta. Kaut kādas zāles ir arī pret vēzi, bet cilvēki vienalga mirst!

Olīvija. nu jā – daži mirst, bet citi izārstējas!

Ingreta. Nerunāsim par tik traģiskām lietām!

Olīvija. Bet kas gan tur traģisks, ja daži izārstējas?

Ingreta. Traģiski ir tas, ka citi mirst!

Bjanna. Nu, vispār jau nomirst arī tie, kas ir izārstējušies...

Olīvija. Bet par to taču es nerunāju – tas ir dabiski!

Bjanna. Nu – man gan neliekas, ka nāve būtu kaut kas dabisks...

Ingreta. Tieši tāpēc – nerunāsim par tik traģiskām un pretdabiskām lietām!

Olīvija. Ko?! Jūs gribat teikt, ka nāve ir kaut kas pretdabisks?! Kas gan var būt vēl dabiskāks kā nāve?!

- Ingreta.** Nu labi – pat ja tas ir kaut kas dabisks, tad traģisks jau nu arī noteikti... Kāpēc mums tagad jārunā par tādām lietām?
- Kamēlija.** Jums taisnība, Ingretas jaunkundz – mums ciemā dzīvoja kāda vecene – Dise vārdā – kad es piedzimu, viņai jau bija krietni pāri simtam. Un tad nu šī Dise ne par ko citu nerunāja, kā tikai par savu drīzo nāvi. Skaidrs, ka visiem tas krita uz nerviem. Iedomājieties tikai, kā viņi jutās! Tu, cilvēks, piedzimsti, knapi sāk staigāt, bet tev jau jāklausaš Dises gvelšanā par to, ka viņa drīz nomirs! Tad tu dzīvo dažus gadu desmitus šīs mūzikas pavadībā... un gulstoties kapā tev atkal jādzird vecās Dises gaudas par to, ka viņa drīz mirs!
- Ingreta.** Un tad viņa vēl arvien nav nomirusi?
- Kamēlija.** Tur bija tā, Ingretas jaunkundz – vecā Dise dzīvoja, dzīvoja... nezinu, cik viņai bija satecējis – ap pusotru simtu jau noteikti... un tad viņai piepeši uzmācās šausalīgas bailes par to, ka viņa varētu vispār nemirt... Ā – tur jau arī Selitiņa nāk!...

IENĀK SELITA.

- Olvija.** Kur tad tu bijī?
- Bjanna.** Māte jau baidījās, ka esi kur aizķērusies!
- Ingreta.** Kāds brūtgāns gadījies, vai?
- Selita.** Un kas tad būtu, ja brūtgāns?
- Bjanna.** Nē – ja brūtgāns, tad nekas.
- Ingreta.** Tavos gados tas taču ir pavisam normāli.
- Bjanna.** Cita lieta, ja vecajai Disei būtu gadījies brūtgāns!
- Selita.** Disei? Kas tā par Disi?
- Olvija.** Nu – mums te Kamēlija par vienu radinieci stāstīja...
- Kamēlija.** Nē, kundze – vecā Dise nav mana radiniece – viņa tāpat vien mūsu ciemā dzīvoja.
- Olvija.** Bet es tā sapratu, ka jūs tur tai ciemā visi esat radinieki?
- Kamēlija.** Nu jā – gan tuvāki, gan tālāki, bet vecā Dise bija ienācēja... No kurienes – to gan nemāku pateikt...
- Ingreta.** Un kā – vai vecajai Disei bija kāds brūtgāns?
- Kamēlija.** Kādreiz jau esot bijuši, Ingretas jaunkundz – un ne viens vien. Ar to jau tas viss esot sācies, ka aizgājušā gadsimta vidū kāds ciema puisis nez no kurienes šito Disi atvedis... Pēc tam viņai bijuši citi brūtgāni, bet pēdējos gados vairs nē... Nu padomājiet pašas – ja vecākais ciema iedzīvotājs... pag, kā viņu tur sauca?... Jefrifans!... Jā – Jefrifans!... Nu ja – šis Jefrifans taču viņai par mazmazdēlu būtu varējis būt!
- Bjanna.** Vai vecā Dise salaida ar Jefrifana vectētiņu?
- Kamēlija.** Nē... to gan es nezinu... bet varēja jau arī salaist... Katrā ziņā – Jefrifans nebija viņas mazmazdēls – jo Disei bērnu nekad nebija bijis – un ja nav bērnu, tad

skaidrs, ka nav arī mazmazbērnu – es tikai gribēju sacīt, ka vecais Jefrifans pēc gadiem varētu būt bijis Dises mazmazdēls.

- Selita.** Vai Mangolds arī nāk no tava ciema?
- Kamēlija.** Mangolds?... Kāds Mangolds?...
- Selita.** Varbūt tu gribi teikt, ka Mangoldu nepazīsti?
- Kamēlija.** Mangolds?... Mangolds... Pag – vai tas nebija tas, kurš pērn mani te izdrāza, kad jūs abas bijāt aizgājušas ciemos?
- Olvija.** Bet, Kamēlij!...
- Kamēlija.** Nu ja! Tagad atceros! Tas patiešām bija Mangolds!... Nē, viņš nav no mana ciema – Mangolds ir dzimis kaimiņu ciemā – pie mums viņš reizēm iebruca ar ķemmēm tirgoties – viņi tur bija kā traki uz dažādu ķemmju taisīšanu – gan vīriešiem, gan sievietēm... gan suņiem, gan aitām... gan biezākiem matiem, gan plānākiem... Sevišķi iecienītas bija viņu utu ķemmes – mums tur ciemā bija šausmīgi daudz utu – es tikai te cik necik tiku no tām vaļā...
- Bjanna.** Jā – utis – tas ir interesanti...
- Kamēlija.** Nē, Bjannas kundze – utis – tas nemaz nav interesanti – šie kukaiņi taču sūc jūsu asinis – nu gatavie vampīri un parazīti! Tāpēc jau mēs pirkām kā traki tām Mangolda ķemmes – kad ar tādu izlaiž caur matiem, tā utis sprakšķēdamas sabirst uz grīdas! Tās ķemmes man vēl tagad labā atmiņā palikušas! Tāpēc jau es īpaši neiebildu, kad Mangolds, te piepeši ienācis, mani izdrāza...
- Olvija.** Bet, Kamēlij!...
- Kamēlija.** Nu ja – vispār jau viņš meklēja jūs, kundze – bet tā kā jūs toreiz, kā par nelaimi, nebijāt mājās...
- Selita.** Bet ja būtu bijusi – vai tad Mangolds izdrāztu tevi, māmiņ?
- Olvija.** Bet, Selita!...
- Bjanna.** Patiešām, bērns – nelietosim šādus vārdus tur, kur var iztikt arī ar citiem...
- Selita.** Bet kā tad šādos gadījumos lai saka?
- Ingreta.** Saki – samīļoja!
- Selita.** Labi – teikšu – samīļoja.
- Olvija.** Nu ja – tā būs daudz pieklājīgāk.
- Kamēlija.** Es gan neteikšu, ka samīļoja. Ja tev bezmaz vai visus kauliņus salauž un vēl uztaisa zilu aci – kas tad tā par samīļošanu?
- Olvija.** Vienalga – sauksim to labāk par samīļošanu!
- Kamēlija.** Labi... ja kundzei šāda samīļošana patīk...
- Olvija.** Te nav runa par to, kas man patīk un kas nepatīk, Kamēlij... Protams, ka labāk ir, ja šādas lietas notiek bez miesas bojājumiem... Bet vīrietis tomēr ir vīrietis... Katrā vīrietī ir kaut nedaudz arī no zvēra... Ar to mums ir jāreķinās...
- Kamēlija.** Es jau arī rēķinājos ar to. Tāpēc jau arī iedevu pēc tam viņam pusdienas. Bifšteks tam Mangoldam toreiz diez ko gan negāja pie sirds – teica, ka esot par sīkstu. Toties pudiņu gan visu nolocīja.

- Bjanna.** Varbūt tāpēc, ka viņam sāpēja zobi? Pudiņš tomēr ir vieglāk sakožams nekā bifšteks.
- Ingreta.** Nu, tas ir – kā sataisa – es esmu ēdusi bifšteku – tik mīkstu kā kūka... bet pudiņu – cietu kā betons – nūdien, zobus varēja izlauzt...
- Kamēlija.** Es jau nu tādus pudiņus netaisu! Bet gaļa bifštekam tiešām bija patrāpījusi tāda sīksta... ar plēšanu bija jāplēš... Jūs jau abas arī toreiz neēdāt – nācās atdot sunim...
- Ingreta.** Vai Reksītim?
- Kamēlija.** Nu ja – Reksītim...
- Bjanna.** Vai no tā bifšteka Reksītis toreiz nosprāga?
- Kamēlija.** Nē, Bjannas kundze – Reksītis toreiz nenosprāga – Reksītis nosprāga divas dienas vēlāk - no gulaša...
- Olvija.** Es neticu, ka tas bija no gulaša. Tas noteikti bija no kaut kā cita. Mēs taču arī toreiz to gulašu ēdām!
- Kamēlija.** Kā tad – ēdāt un slavējāt!
- Olvija.** Nu kā tad tas varēja būt no gulaša?
- Kamēlija.** Uz katru taču viens un tas pats ēdiens var atstāt citādu iespaidu! Jums abām garšoja, bet Reksītis, rau, nosprāga! Reksītis jau arī ēda daudz ko tādu, no kā jūs abas savukārt nosprāgtu! Par piemēru, kaut vai tā pati vecā Dise...
- Ingreta.** Jā, patiešām – kas tur ar to veco Disi īsti notika? Tu teici, ka viņai uznākušas šaušalīgas bailes par to, ka viņa varot vispār nēnomirt!
- Kamēlija.** Nu ja – tieši par to es gribēju tagad stāstīt... Tātad, vecajai Disei iznāca šaušalīgas bailes... nu tādas bailes... ka ne izturēt... Un tad viņa klīda apkārt pa ciemu un gaudoja vienā laidā – Ak, ļautiņi mīļie! Kas tad nu notiks, ja es nekad nēnomiršu?!... – Nu, gaudoja tā, līdz nolēma pati sev padarīt galu... Toreiz mums ciema veikalā bija parādījusies jauna blakšu inde...
- Bjanna.** Kāpēc blakšu, ja jūs bija apsēdušas utis?
- Kamēlija.** Nu – mūs bija apsēdušas arī blaktis. Jā – ne tikai blaktis – arī tarakāni. Bet par tarakāniem mēs daudz vis nebēdājām – jo tos bija ļoti iecienījušas vistas. Kopš uzradās tarakāni – nūdien neatceros, kurā gadā tas bija – kopš uzradās tarakāni – vistkopība mūsu ciemā plauka un zēla...
- Ingreta.** Bet blaktis?
- Kamēlija.** Nu – ar blaktīm bija citādi – vistas no tām kategoriski atteicās, ievēdām tītarus, tad strausus, bet arī tie ne par ko negribēja blaktis ēst, tad nu arī radās vajadzība pēc blakšu indes – blaktis ar utu ķemmi vis neizķemmēsi, bet blakšu ķemmes Mangolds mums nepiegādāja – tādas tur, viņu ciemā, neviens netaisīja...
- Olvija.** Un tad jums veikalos parādījās ārkārtīgi stipra blakšu inde?
- Kamēlija.** Nu ja... tik stipra un tik iedarbīga inde, ka blaktis, tās nosaukumu vien kaut kur izlasot, jau tūlīt par sprāga uz vietas!
- Olvija.** Tikai nepārspilē, Kamēlij – tavs stāsts vairs nav ticams...

- Kamēlija.** Nu labi – to es tāpat vien – krāsai pieliku – es jau saprotu, ka blaktis nemāk lasīt... Bet inde nūdien bija stipra – ja tāda saindēta blakts iekoda kaķis vai sunim – dzīvnieciņš nekavējoties bija uz vietas beigts. Par aitām un zirgiem labāk nerunāsim! Toreiz mums gandrīz puse ganāmpulku apsprāga...
- Ingreta.** Bet blaktis? Vai blaktis pašas nesprāga?
- Kamēlija.** Sprāga! Kā tad nu ne! Lielos daudzumos apsprāga! Tikai uz blaktīm šī inde tik strauji neiedarbojās – lopiņi sprāga jau pēc sekundes, bet blaktis – tikai pēc pāris dienām! Tāpēc jau arī saindētās blaktis paguva tik daudz lopiņu nobeigt.
- Bjanna.** Bet cilvēki?
- Kamēlija.** Nu... cilvēkiem, saprotams, tika nodarīti ievērojami zaudējumi...
- Bjanna.** Bet vai cilvēki paši no šo saindēto blakšu kodieniem nesprāga?
- Kamēlija.** Sprāga. Kā tad. Sprāga arī cilvēki. Kam brālis nosprāgs... kam māsa... kam vecmāmiņa... Daudzi toreiz mūsu ciemā par bāreņiem kļuva... Man pašai – tēvocis nobeidzās... Mātes brālis... Viņš gan pirms tam dzērumā no divsimt metrus augstas pārkarenas klints uz ecēšām bija nogāzies... Sākumā cerējām, ka izdzīvos – dzērājam tomēr dzērāja laime – bet nekā – kā iekoda šim viena saindēta blakts, tā nabadziņš bija tūlīt pagalam...
- Bjanna.** Bet Dise?
- Kamēlija.** Bet Disei nekā – kož blaktis no rīta līdz vakaram, bet šī kā dzīva, tā dzīva... Beidzot nelaimīgā nolēma pati dzert kādu pudeli šitās indes – pagalam jau nu gribējās viņai toreiz nomirt – bet atkal nekā – izdzer vienu pudeli, izdzer otru, izdzer trešo... Cik viņa toreiz tur to pudeļu izdzēra?... Kas to vairs saskaitīs... Daži gan mēģināja, bet mūsu ciema iedzīvotāji nav no tiem izglītotākajiem – dažiem ja pēc trešā desmita tie cipari sāka jukt...
- Ingreta.** Bet Dise?
- Kamēlija.** Bet Dise neko. Sveika un vesela. Tikai vēders tā piepūtās, ka nevarēja vairs uz veikalu pēc vēl kādas indes pudelītes aiziet... jā – uz nauda izbeidzās... jo, es jums teikšu, ka tā inde nūdien nebija no lētajām...
- Olvija.** Un kā tad šis tavs stāsts beidzās?
- Kamēlija.** Nu, beidzās tā, ka vecā Dise to firmu iesūdzēja tiesā. Aizņēmas no mums visiem pa mazumiņam un iesūdzēja. Bet to prāvu vecā Dise zaudēja. Blaktis taču sprāgst! – viņai tur teica, - pat lopi sprāgst! Ko vēl jūs gribat?... – Nu ja, - vecā Dise piekrita, - arī cilvēki sprāgst! Bet kāpēc man nepalīdz?... – Bet tur taču nav rakstīts, ka tā inde paredzēta jums! Tur rakstīts, ka blaktīm!... – Nu ja – un te nu jūs redzat, ka Reksītis mierīgi varēja nosprāgt no tā gulaša, lai gan jums ar Selitu nekas – un pat garšoja...
- Bjanna.** Jā, pamācošs stāsts...
- Ingreta.** Ļoti pamācošs...
- Olvija** (*Selitai*). Bet kāpēc tu pirmīt interesējies par Mangoldu?
- Kamēlija.** Jā – vai arī tevi viņš izdrāza?
- Olvija.** Bet, Kamēlij!...
- Bjanna.** Jā, Kamēlij – mēs taču vienojāmies, ka sacīsim – samīļoja...

Ingreta. Tā skan daudz jaukāk...

Kamēlija. Kā kundze vēlas... Manām ausīm gan arī "izdrāza" skan pietiekoši jauki... Nemaz tik bieži tas negadās... tad jau arī tos miesas bojājumus var pieciest...

Ingreta. Jums vairāk vajadzētu uzturēties cilvēkos...

Kamēlija. Vai tad jūs neesat cilvēki? Un tāpat arī uz veikalu es eju katru dienu...

Ingreta. Uz veikalu nav tas. Veikalā diez vai jūs kāds samīļos. Šādi gadījumi ir ļoti reti. Un mēs te esam tikai sievietes. Jums biežāk vajadzētu uzturēties vīriešu kompānijās.

Kamēlija. Ko tad jūs gribat – lai uz futbola sacīkstēm eju vai makšķerēt?

Olvīja. Nepārspīlē, Kamēlij – ir taču, galu galā, arī diskotēkas un saviesīgi vakari pieklājīgās mājās...

Bjanna. Bet kā tad tur palika ar Selitu un Mangoldu?

Selita. Mangolds lūdz manu roku.

Olvīja. Kā – lūdz tavu roku?

Selita. Bildināja.

Olvīja. Bildināja?

Selita. Jā – lūdza, lai es kļūstu par viņa sievu.

Bjanna. Tāpat vien?

Ingreta. Ne no šā, ne no tā?

Olvīja. Pēkšņi?

Selita. Nē – pēkšņi nē... Vispirms viņš ilgi skatījās man acīs...

Olvīja. Cik ilgi?

Selita. Ļoti ilgi...

Bjanna. Pusstundu?

Ingreta. Stundu?

Olvīja. Divas?

Kamēlija. Trīs?

Selita. Nu... apmēram tā... man bija neērti skatīties pulkstenī...

Kamēlija. Kāpēc neērti? Vai viņš stāvēja pulkstenim priekšā?

Selita. Nē... mēs abi sēdējām... uz dīvāna...

Kamēlija. Uz viena un tā paša dīvāna vai katrs uz sava?

Olvīja. Rimsties, Kamēlij – gan jau Selita pati visu izstāstīs!

Selita. Jā... mēs abi sēdējām uz viena un tā paša dīvāna... un skatījāmies viens otram acīs... Viņš man... bet es – viņam... Nez, cik ilgi mēs tā jau sēžam... un skatāmies viens otram acīs?... es nodomāju... Stundu?... Divas?... Trīs?... Derētu paskatīties pulkstenī, bet neērti – viņš vēl ņems un padomās, ka es kaut kur steidzos... Tā es arī nepaskatījos tai pulkstenī... Bet Mangolds satvēra mani roku... un teica... – Selita!... Kļūsti mana sieva!...

Olīvija. Un tu ko?

Selita. Es teicu, ka man jāparunā ar māmiņu.

Bjanna. Un viņš ko?

Selita. Viņš teica – parunā!

Ingreta. Un vairāk neko?

Selita. Vairāk neko...

Kamēlija. Ļoti banāls stāsts.

Bjanna. Patiešām.

Ingreta. Jā, labāk pastāsti mums, Kamēlij, vēl par veco Disi!

Olīvija. Nu ja – kā tur viss beidzās! Noindēties nabadzītei neizdevās – tad viņa vēl arvien ir sveika un vesela?

Kamēlija. Ne gluži – pēc tās neveiksmīgās tiesas prāvas vecā Dise saslima un nomira.

Bjanna. Nu, nu – ar ko tad viņa saslima?

Kamēlija. Vai varat iedomāties – ar sifilisu!

Ingreta un Olīvija. Ar sifilisu?!

Kamēlija. Jā – ārsts teica, ka uz nervu pamata...

Bjanna. Uz nervu pamata?

Ingreta un Olīvija. Ar sifilisu?!

Kamēlija. Jā – ārsts tā teica...

Bjanna. Bet sifilisu taču var izārstēt!

Ingreta. It sevišķi, ja tas ir pirmajā stadijā!

Kamēlija. Kā redzat – ne vienmēr...

Olīvija. Jā – traģisks stāsts...

Selita. Bet ko lai es daru ar Mangoldu, māmiņ?

Olīvija. Precies! Viņš tomēr ir krietns jauneklis...

Kamēlija. Kas ir, tas ir! To nu es varu apliecināt!

Bjanna un Ingreta. Daudz laimes!

Selita. Paldies...

Olīvija. Bet nu ieēdiet taču vēl kaut ko!

Kamēlija. Patiešām – kamēr nav atdzisis!

VISAS ĒD, DZIRDAMS ĒŠANAS TROKSNIS.

BEIGAS.